

ВТРАТИ ОСВІТИ І НАУКИ

М. М. БАРНА, Л. С. БАРНА

**ПАМ'ЯТІ АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ
МИХАЙЛА АНДРІЙОВИЧА ГОЛУБЦЯ
(30.10.1930 — 14.08.2016)**

14 серпня 2016 року на 86 році життя помер видатний український вчений в галузі геоботаніки, фітоценології, екології, середовищезнавства, громадський і політичний діяч, доктор біологічних наук, професор, академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, віце-президент Лісівничої академії наук України, депутат Верховної Ради України першого скликання, почесний директор Інституту екології Карпат НАН України (від 2008 р.) — відомий в Україні, Європі та й у світі вчений – фітобіолог Михайло Андрійович Голубець.

Народився Михайло Андрійович Голубець 30 жовтня 1930 року в смт Великий Любінь Городоцького району Львівської області. Закінчивши середню школу у 1948 році, вступає на лісогосподарський факультет Львівського сільськогосподарського інституту, який закінчив у 1953 році за спеціальністю – "Екологія та лісознавство" з присвоєнням кваліфікації інженера лісового господарства.

У 1953—1957 рр. — аспірант, викладач Львівського сільськогосподарського та Львівського лісотехнічного інститутів. З 1957 до 1962 року — молодший, старший науковий співробітник Інституту землеробства і тваринництва західних районів УРСР, старший науковий співробітник Науково-природознавчого музею АН УРСР. У 1969 році в Ботанічному інституті ім. В. Л. Комарова АН СРСР (Ленінград, нині Санкт-Петербург) захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора біологічних наук за спеціальністю "Ботаніка". 1974—1991 рр. — керівник Львівського відділення Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного АН УРСР, а з 1991 до 2007 року — директор Інституту екології Карпат НАН України. Від 2008 — почесний його директор.

Основний напрям наукових досліджень — структурно-функціональна організація наземних екосистем і геосоціосистем, перспективи управління соціосферними процесами. Автор і співавтор понад 450 наукових праць, у т. ч. 17 монографій, зокрема: «Ельники Украинских Карпат» (1978), «Плівка життя» (1997), «Від біосфери до соціосфери» (1997), «Актуальные вопросы экологии» (1982), «Екосистемология» (2000), «Біловезька зустріч, напередодні та опісля» (2001), «Екологічний потенціал наземних екосистем» (2003), «Біотична різноманітність і наукові підходи до її збереження» (2003), «Вступ до геосоціосистемології» (2005), «Русифікація – люмпенізація – вульгарізація» (2006), «Концептуальні засади сталого розвитку гірського регіону» (2007), «Середовищезнавство (інвайронментологія)» (2010) та ін.

М. А. Голубець був депутатом Верховної ради України першого скликання, одним з учасників розробки і підписання документів про припинення існування Радянського Союзу (Біловезькі угоди).

Під його керівництвом захищено більше п'ятнадцяти кандидатських і докторських дисертацій. Михайло Андрійович був членом редколегій низки наукових часописів, серед яких: "Біологічні студії/Studia Biologica", "Екологія і ноосферологія", "Наукові праці Лісівничої академії наук України", "Український ботанічний журнал" та ін.

У одного із авторів цієї статті М. М. Барни упродовж тривалого часу відбувались дружні і творчі взаємини з Михайлом Андрійовичем Голубцем, з яким, будучи студентом другого курсу лісогосподарського факультету Львівського лісотехнічного інституту, познайомився у 1957 році на засіданні Львівського відділення Українського ботанічного товариства. З тих пір не припинялося спілкування з Михайлом Андрійовичем. Зауважу, що із 17 виданих ним монографій, більше 10 з авторським підписом я зберігаю в своїй науковій бібліотеці і використовую їх у процесі читання лекцій з курсів «Ботаніка», «Екологія», «Декоративна дендрологія» для студентів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Зі свого боку я надсилав Михайлу Андрійовичу з авторським підписом навчальні посібники та наукові видання, підготовлені мною. У 2008 році в тернопільському видавництві «Підручники і посібники» я видав науково-популярне видання «Микола Барна. Curriculum vitae» і з авторським підписом надіслав Михайлу Андрійовичу. У науково-популярній книзі «Микола Барна. Радоцина в моєму серці», виданій у 2011 р. в цьому ж тернопільському виданні на стор. 78 написано: «Хочу зазначити, що в Біловезькій зустрічі глав держав Республіки Білорусь, РФСР та України від Народної ради Верховної Ради України брав участь, як депутат першого її скликання, визначний вчений, академік НАН України львів'янин Михайло Андрійович Голубець. У листі на мою книгу «Микола Барна. Curriculum vitae» написав наступне: «Щиро дякую за Ваш багатющий, оригінальний, чудово оформлений, з художнім смаком ілюстрований життєпис. З приємністю прочитав і проаналізував його. Він допоміг мені пригадати наші дружні й наукові зустрічі і ще раз пригадати й розворушити той великий біль, який я пережив під час кількарізних екскурсій зруйнованим лемківським краєм, зі знищеними церквами, здичавілими садами і вкритими сіровільховими заростями полями. Не могу

змиритися з тим, що такий великий прекрасний шмат української землі опинився за межами нашої держави».

Так, Михайло Андрійович — видатний вчений у галузі фітоценології, екології, середовищезнавства, громадський і політичний діяч, який неодноразово побував на Лемківщині: «Не міг змиритися з тим, що такий великий прекрасний шмат української землі (Лемківщина, доповнено авторами) опинився за межами нашої держави». Від себе (Микола Барна) додам: я — за походженням лемко, який народився на прекрасній богом даній Лемківщині, приєднуюся і цілком схвалюю думку, висловлену визначним ученим не тільки українського, а європейського, світового рівня та великим патріотом і державним діячем України — Михайлом Андрійовичом Голубцем.

Вчені, викладачі та студенти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка з великим смутком дізналися про смерть Михайла Андрійовича Голубця.

На завершення хочемо сказати: допоки в науці будуть такі вчені, яким був і назавжди залишиться академік Михайло Андрійович Голубець і вдячні учні, які зберігатимуть у своїй пам'яті пошану і любов до своїх Учителів, — українська наука житиме у віках.

Пам'ять про Михайла Андрійовича Голубця — видатного вченого-фітобіолога, вченого серцем і розумом, громадського і політичного діяча, українського патріота, Людини з великої літери назавжди залишиться в серцях його рідних, друзів, колег і учнів.

Н. Н. Барна, Л. С. Барна

Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира Гнатюка

ПАМ'ЯТИ АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ МИХАЙЛА АНДРЕЄВИЧА ГОЛУБЦА

(30.10.1930 — 14.08.2016)

14 августа 2016 года на 86 году ушел из жизни выдающийся украинский ученый в области геоботаники, фитоценологии, экологии, общественный и политический деятель, академик НАН Украины, доктор биологических наук, профессор, заслуженный деятель науки и техники Украины, лауреат Государственной премии Украины в области науки и техники, вице-президент Лесной академии наук Украины, депутат Верховной Рады Украины первого созыва, почетный директор Института экологии Карпат НАН Украины (от 2008 г.) — известный в Украине, Европе и в мире ученый-фитобиолог Михаил Андреевич Голубец.

Основное направление научных исследований М. А. Голубца — структурно-функциональная организация наземных экосистем и геосоциосистем, перспективы управления социосферными процессами. Автор свыше 500 научных работ, у т. ч. 19 монографий, в частности: «Ельники Украинских Карпат» (1978), «Плівка життя» (1997), «Від біосфери до соціосфери» (1997), «Актуальные вопросы экологии» (1982), «Екосистемологія» (2000), «Біловезька зустріч, напередодні та опісля» (2001), «Екологічний потенціал наземних екосистем» (2003), «Біотична різноманітність і наукові підходи до її збереження» (2003), «Вступ до геосоціосистемології» (2005), «Геосоціосистемологія» (2013), «Концептуальні засади сталого розвитку гірського регіону» (2007), «Середовищезнавство (інвайронментологія)» (2010), «Основи відновлення функціональної суті Карпатських лісів» (2016) и др. Под его руководством защищено 5 докторских и 17 кандидатских диссертаций.

М. А. Голубец был депутатом Верховной Рады Украины первого созыва, одним из участников разработки и подписания документов о прекращении существования Советского Союза (Беловежские соглашения).

Память о Михаиле Андреевиче Голубце — известным ученым-фитобиологом, общественным и политическим деятелем, украинском патриоте навсегда останется в сердцах его друзей, коллег и учеников.

N. N. Barna, L. S. Barna

Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University, Ukraine

IN MEMORY OF ACADEMICIAN OF NAS OF UKRAINE, MYKHAILO HOLUBETS

(30.10.1930 — 14.08.2016)

On August 14, 2016 Mykhailo Holubets, an outstanding Ukrainian scientist in the fields of geobotany, phytocenology, ecology, a public figure, an Academician of NAS of Ukraine, Doctor of Biological Sciences, Professor, honored Worker of Science and Technology of Ukraine, laureate of the State Prize of Ukraine in Science and Technology, vice president of Ukrainian Forestry Academy, a deputy member of Verkhovna Rada of Ukraine of the first convocation, honorary director of the Institute of ecology of the Carpathians of NAS of Ukraine (since 2008), a world-known scientist and phytobiologist died at the age of 86.

His scientific research focused on: structural and functional organization of terrestrial eco- and geosocial systems, prospects of sociospherical management. He published over 500 scientific works, including 19 monographs: “Spruce-fir Forests of the Ukrainian Carpathians” (1978), “Tissue of life” (1997), “ From Biosphere to Sociosphere” (1997), “Topical Issues of Ecology” (1982), “Ecosystemology” (2000), “Belavezha Meeting, Before and After” (2001), “Ecological Potential of Terrestrial Ecosystems” (2003), “Biotic Diversity and Scientific Approaches to its Preservation” (2003), “Introduction to Geosociosystemology” (2005), “Geosociosystemology” (2013), “Conceptual Framework of Sustainable Mountain Region Development” (2007), “Environmentology” (2010), “Fundamentals of Functional Recovery of the Carpathian Forests” (2016) and others. He has supervised 5 doctoral and 17 PhD theses.

M.A. Holubets was a deputy of the Verkhovna Rada of Ukraine of the first convocation, one of those members who contributed to the Belavezha Accords declaring breakup of the Soviet Union.

The memory of Mykhailo Holubets, a renowned scientist and phytobiologist, a public figure and a patriot will always be in the hearts of his friends, colleagues and disciples.